

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus »Fejérmegyei Napló« a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására »Fejérmegyei Napló« czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egészévre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám: ára 10 fill.

Felolvas szerkesztő:
BILKEI FERENCZ.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók Rotter I., Weisz H. és Krausz V. tőzsdéjében.

Lesz selyemgyárunk.

A tegnapi közgyűlésen 42 szóval 36 ellenében megadták Hedrich Gusztávnak mindazt, a mit kért; adtak neki egy kis vagyont csak azért, hogy *tíz* szövöszékekkel *gyárat* létesítsen. Hogy a város közönsége nem szivesen hozta meg ezt az áldozatot, azt a szavazatok aránya mutatja s ha véletlenül a tisztviselők távoltartják magukat a szavazástól, az eredmény aligha tetszett volna városunk polgármesterének, a ki ugyancsak buzgó harcosa volt a selyemgyár ügyének, noha annak előnyeiről alig lehet még a legjobb akarral is dicshimnuszot zengenünk. De hát a városnak — úgy látszik — bőven van adnivalója, csak osztogassa, kikerül az adófizetők zsebéből.

A költségvetés tárgyalása alkalmával Mohai főszámvevő ijesztő képben rajzolta meg a mi szegénységünket, takarékoságot ajánlott s a pótdó felmérését ugyancsak nagy fejtöréssel lehetett mellőzni és ime, egy-két hónap mulva a bizottság többsége a nyomorúság hangoztatása mellett gavallér ajándékokat ad olyanra, amiből a városnak édes-keves haszna lesz. Mert, hogy Hedrich Gusztáv nem fog magyar munkást ültetni a szövöszék mellé, az bizonyos és hogy az a néhány munkás, a

kik városunkban megtelepednek, piacunk forgalmát nem nagyon fokozza, az kétséget nem szenved. Szinte érthetetlen tehát, miért foglalt állást a bizottság a gyárkérdés mellett ily áldozatok árán? Maga az eszme, hogy gyárak létesítésével városunk szomorú anyagi viszonyain segítve legyen, helyes és jó; de vajjon gyárnak nevezhető-e egy 10 szövöszékekkel ellátott műhely, midőn külföldön az e fajta gyárak 500—1000, sőt 2000 szövöszékekkel dolgoznak! Ily gyár üzeme fel tud mutatni oly eredményt, mely arányban áll az áldozat nagyságával? Alig hisszük. Épen ezért nem helyeselhetjük a tisztviselők szavazatával megalkotott többség döntését főleg oly időben, midőn az általános elszegényedés, mely nap-nap után szembeötlőbben üti fel fejét, mindig jobban kiélesíti a kérdést, miként lehetne ellentállani ennek az elszomorító helyzetnek. A mult évtizedek rossz gazdasági politikája egyre jobban, kérelhetlenebbül tünteti fel városunk sanyarú állapotát s ugyanakkor újabb jövedelmi forrás helyett a háztartás számadásában a kiadások rovata emelkedik ijesztően. A »takarékoság« tehát csak uton-utfélen hangoztatott frázi; és nem jelszó, melyet munkásságában szem előtt tartana a város vezetősege, pedig ugyancsak szükség volna rá.

A közgyűlés lefolyásáról a következőkben számolunk be:

Szokatlanul nagy számmal vonultak be tegnap városatyáink a zöld asztalhoz s a hangulatot tekintve alig lehetett hinni a selyemgyár megszavazását, ámde a tisztviselők segítettek a bajon s megmentették a bukástól azokat, a kik nagy jövőt jósolván e gyárnak, minden igyekezettel mellette foglaltak állást.

Fiáth Pál báró főispán a gyűlést megnyitván jelezte, hogy a mennyiben a szőnyegen levő ügy már minden oldalról meg lett vitatva, a részletes tárgyalás mellőzhető s a módosított szerződés felolvasása után a névszerinti szavazás volna megejtendő. Tóth István főjegyző fel is olvassa a jogügyi szakosztályban megvitatt s javasolt szerződés-mintát, a szavazás azonban még sem ment vita nélkül. Lasits István biz. tag ily felette nagy kedvezmény megadását nem helyesli s attól tart, hogy egy-két év mulva a lángok martaléka lesz az egész és gyárunk sem lesz, meg földünk sem. Lasits után Fister János emelkedett szóra s a városmajort sajnálja. Kéri a bizottságot ne döntsenek e drága kérdésben addig, míg a mérnöki hivatal nem mond véleményt, hogy mennyibe kerülne egy új major felállítás, ha Hedrichnek időközben szüksége lenne a régi majorra. S mert beszéde során oly értelemben nyilatkozik, hogy valósággal bűn e nagy kedvezményt megadni, elnöklő főispán e kifejezésért megint. A harmadik szónok Pénzes Imre volt. A nagy szegénységet

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZAJA.

Egy pesti ifiúr naplójából.

Szerda, márczius 24.

1. §. *Melbenn eleumondatic ifiurnac en ereus elhatározassa.*

A financiális naplóm kétségbeesítő tételei szerint e télen már elköltöttem táncmultságokra és — és írószközkre annyit, aminél egy kopknyivel több esetleg sok is lenne. Azon erős elhatározás érlelődött meg tehát agyamban, hogy a nyilvános szerepléseimet egy időre felfüggesztem.

Ilyen és hasonló nemes gondolatok közt töltöttem tegnap este a maradék borszeszt gyorsforralómba és befűtöttem. A fantasztikusan libegő spiritalángok azonban ahelyett, hogy a melegség illuzióját keltették volna bennem, előbb álmadozóvá, majd álmosá tettek és így esett, hogy én már háromfertyály kilenckor ad acta tettem magam.

2. §. *Melbenn eleumondatic ifiurnac az palycarius izetoura valou megimutalaassa.*

Álmomban már a bankárságnál tarték, midőn egyetlen ablakom egyetlen ép üvegére gyakorolt merész koppintgatás elriasztotta kezemből az ezreket és én fölbredtem. Amint kinézek, P. Lajcsit, meg G. Jóskát látom, akik egyenesen a patikáros-bárból jöttek értem, vigan lobogtatva a nekem hozott tiszteletjegyet. Szegény elhatározásom.

Dörmögve, de mégis gyorsan ugrottam ki az ágyból, egy-kettőre felöltözököttem és utnak eredtem velük a vigadó felé — zsakettben, mert tudvalevő dolog, hogy frakkom most német szóra van kiadva, a helyettes frakkom tulajdo-

nosa P. Lajcsi pedig szintén elegáns akart ma lenni és mivel ilyen esetekben többnyire a tulajdonos óhaja szokott teljesülni, én ma csak nézőnek mehettem el. Csunya, esős-ködös idő volt, mely, amint az utcára léptem, eszembe juttatta a meleg, puha ágyat.

3. §. *A táncolokroul es az en nezesekrevl.* Megérkezve, a pénztárnál S. Géza barátom-uramat találtam, tehát a jegyem tulajdonképpen fölösleges is volt. Sebaj! Azért mégis bementem.

Négy sarka van a táncteremnek. Én beertem az egyikkel is, innét nézegetve a táncolókat. Isten a megmondhatója, milyen Tantalusi kinokat szenvedtem különösen a miatt, hogy a pas de quatre-t meg az amercain-t, melyek csak most jöttek divatba, mily kevesen és mily esetlenül táncolják. Közbe-közbe lemondó szomorúsággal tekintgettem szerencsétlen zsakettre. Hirtelen azonban pokoli eszmém támadt. Magamhoz intém P. Lajcsit és közöltem vele tervemet, melybe szivesen készült belemenni; tetszett neki is a bizarr gondolat.

4. §. *Az uegzeses isere vagy az zsakett melamorphozissa.*

Vannak az életben — félreeső helyek. Ilyen a vigadóban a női öltöző is. Kilestük mikor nem volt benn senki, besurrantunk és az ottani öltözőtő néni mosolygó belegegyezésével és hűsleges örködése mellett léptünk a cselekvés mezéjére. (Az átkos protekcio persze itt is szerepelt, mert eme előkelő honleány a házmesterünk édes testvére volt és így engemet egyenesen leszármazó ágon az ismerősei közé számított.) Mikor azután ónagsága intett, hogy nem jön senki, P. Lajcs szédületes sebességgel hántotta le magáról a frakkját, magam pedig nem kevesebb igyekezettel a zsakettomat. Az én zsakettom az ő

nyakába vágódott, az ő frakkja meg az enyémbe. Villámgyorsan fölhuztuk és meg volt a csere. Bálvisselt keztyűimet is elcseréltem az övéivel és nagy grandezzaival lettettem a táncterem felé, a hol is fölszólítottam egyik ismerősömet, szerezne nekem egy szép, jó, elegáns, előkelő, vagyonos és szellemes táncosnót, egyéb fogyatékoságaira szemet hunyok.

5. §. *Melbenn elmondatic a ropogous isar-dass cesnig az kezellen.*

B. ur csakugyan olyan hölgynek mutatta be a frakkomat, a ki föntemlített föltételeimnek fényesen megfelelt. Gyöngéje volt az én bájos táncosnómmék még az is, hogy kitűnően rakta a csárdást és engem is magával ragadott; de ez még nem lett volna nagy malőr, hanem magával ragadta a kézelőmet is, a mely szépen emancipálta magát a frakk rövid ujjának főnhatósága alól és egész hosszában kicsuszott, ami által nem csekély zavarba jöttem, mert a belső vége már erős használatról tanuskodott. A lassu csárdás dacára átnyaláboltam a hölgyem karcsu derekát és kétségbeesetten dörgöltem hozzá a kézelőmet. Nem akart visszacsuszni. Canis tota mater! Topantottam egy magyarosat, kifordultam a kezéből és egyesben cifráztuk tovább. (Tessék elképzelni!) Egy gyöngye pillanatban hátraszegtem a kezeimet és goromba sietséggel gyűrtem be a rakoncátlanokdó kézelőt.

Táncosnóm erre szemmeláthatólag meg volt velem elégedve és mi abbaahagytuk a táncot, mert — rövid egy óra mulva már a szünórát jelezték.

6. §. *Status quo ante bellum.*

Bucsut vettem édesen mosolygó táncosnómtól is és fölkerestem az egyik folyosó homályában árválkodó Lajcsi barátomat, aki remekül festett az én zsakettomban, mely majd a bokáján

emlegette s ő is *bünnök* tartja az ilyen adakozást. E kitételért *Fidél* főispán rendreutasította a szónokot, a ki után Havranek József polgármester vette védelmébe a gyár ügyét s emlegette annak előnyeit. A polgármester nem beszélt hiába, mert az ő véleménye döntött, a mennyiben névszerint szavazás mellett 42 szóval 36 ellenében a tanács javaslata elfogadott s így már a jövő évben fogja hirdetni az új selyemgyár városunk haladását.

UJDONSÁGOK.

— **Bizalom a néppárt iránt.** Bármit állítsanak a szabadelvűek: a néppárt azokban a kerületekben is, ahol nem győzött nem hogy csökkentette, de parlamenti működése által inkább megszilárdította a maga iránti bizalmat. Így a csákvári alesperesi kerület ezt a bizalmi nyilatkozatot intézte az országgyűlési néppárthoz;

• Kerületi paptársaim legutóbbi összejövetelünk alkalmával megbiztak azzal, hogy a legbensőbb tisztelőknek és odaadó ragaszkodásuknak, amelylyel a választási küzdelmekben megerősödött és a kereszténység szent elveiért annyi lelkesedéssel harcoló néppárt iránt viseltetnek, kifejezést adjak. Midőn ezen megítélt feladatomnak ezennel eleget tesztek, maradtam mély tisztelettel Csákvárott, 1901. december 12-én, *Rácz* Endre plebános, kerületi titkár.

— **A kath. kör felolvasó estélye.** Lapunk legutóbbi számában közöltük már a kath. kör felolvasási programját, a melyet a főgimnázium disztermében fog a kör előadni. A felolvasást Glattfelder Gyula dr. a budapesti központi papnevelde tudós tanulmányi felügyelője egyetemi helyettes tanár fogja tartani, a kit a budapesti kath. kör közönsége évek óta ismer már mint egyik legkedvesebb felolvasóját. Az estélyre, melyet két énekszám és egy zongorával kísért fuvola-solo fog még betölteni, már most is felhívjuk olvasóközönségünk becses figyelmét.

— **A pénzügyi szakosztály** ma délelőtt Nemsits Gyula pénzügyi tanácsos elnökle mellett ülést tartott, mely alkalommal Steer György

verte, olyan hosszú volt. Ha kezei kilátszottak volna a hosszú ujjakból, látni lehetett volna, mily előkelő nonchalanceszal tartja az én kreolszín keztyűt.

Élénk öröm csillant meg szemekben, amint engem meglátott. Intésemre ismét megindultunk ama csöndes, nyugalmas hely felé, amely most — fájdalom — nélkülözte eme jeles tulajdonságait, mert ki és be jártak rajt a hölgyek. Kitarító szorgalmunknak sikerült végre egy csöndes percet kiléni és mi mögött a cselekvés mezejére léptünk. Bájós órangyalunk, az előkelő honleány ismét az antonyiláshoz illeszté kialakult tűz szeméit, megadta a jelet, amire frakk és zsakett, tiszta és nem tiszta keztyű az előbbi sebességgel tették meg a chéne anglais második felét és mi ruganyos léptekkel hagytuk el a titokzatos sikátort.

7. *S. Billegiunc ees ballagiunc, meg-meg-aaionc, itassonn.*

— De gyerünk most már egy pohár sörre az étterembe — így izgat a Lajcsi.

— En egy okos, de rendkívül szomorú tekintetű vetek rá, mire ő elmosolyodik.

— Bi a fedel — mondok én náthás akcentussal — csak diccses bár, elsegye?

— Annál is jobb — mondja ő — tudod az a gráci nágnéni; meg amugy is adósod vagyok.

— Irjak, ne irjak? Hamarosan leöntöttünk egy-két-kilenc pohár sört és nemes buzgalommal vágtattunk a Hunnia felé. Mire innét is kiértünk, a Lajcsi mindenképpen azt firtatta, hogy rajta van a zsakett és rajtam a frakk.

Szóllósy Ferencz.

apidijas írnök ama, kérelmét, hogy 3 kor. napidija 3 kor. 60 fillérre emeltessek, teljesítendőnek véleményezi, mégis oly hozzáadással, hogy e többletet csakis addig kapja, a míg a számvetésnél magasabb szakértelmet igénylő munkát teljesít. — A cisztercita Rend templomában új orgona épül. Az ehhez szükséges 5000 korona költség felének megtérítését kéri a Rend. A szakosztály 1000 kor. ajándék-összeget hoz javaslatba. — Krammer Pál özevényének temetési költségre 300 korona kiutalását véleményezi. — Rauscher Béla vasuti műhely főnök a munkáslakáscskhoz a várostól 1432 négyszögöl területet kér. Tekintettel arra, hogy ugyanezek 2122 négyszögöl területet utának átengednek, a kérelem teljesítését javasolja a szakosztály.

— **A kath. Legényegyletben** vasárnap este lapunk fel. szerkesztője, Bilkei Ferencz, az egyet m. előnék tartott nagyszámú közönség előtt előadást velencei élményeiről. Kivüle az ifjúságból is többen tartottak pompásan sikerült szavazati előadást.

— **Megnyitási ünnepély.** A néhány hét előtt alakult »Amateur Club« jövő vasárnap, f. hó 22-én délután 5 órakor rendezi megnyitási ünnepélyét a főgimnázium disztermében. Az ünnepély műsora eddig a következőképen van megállapítva: 1. Elnöki megnyitó. Tartja: dr. *Palánszky* Miklós. 2. Képek a nagy világból. Vetített képek bemutatásával felolvassa *Peék* Gyula. 3. Északról-délről. Magyarországi uti képek bemutatásával előadja: *W. Erthcim* Pál. 4. Zárszó. Az ünnepélyre meghívók nem küldetnek szét és belépő díj nem lesz.

— **Eljegyzés.** *Némethi* Dezső budapesti kereskedő eljegyezte Herendi Vilmos városi szállásmester szép és kedves leányát, *Etelkát*.

— **Véres kardpárbaj.** Megindult a mozgalom a párbaj ellen, katonák és civilek egyaránt kárhoztatják, közelednek az egyház felfogásához. Mig a párbaj ellen ország-világ harcra kél, ugyanakkor a mi csendes városunkban peng az acél s nyugodt flegmával történik a megszállás. Ok a párbajra tulajdonképen nem is volt. Fényes László, a »Sz. és V.« munkatársa ugyanis egy tréfás közleményben emlékszik meg a bicskei tigrisvadászatról. A közleményt *Saxlehner* András, a budai keserű-víz forrás tulajdonosa magára sértőnek találta s szombaton *Békény* Gyula és *Losonczy* Tamás budapesti lakosokkal provokáltatta s bár ez utóbbi kijelentette, hogy a menyinyiben a közleményben foglaltak a való tényállásnak meg nem felelnek, azt rektifikálni fogja, sőt sajnálatát fejezi ki a történet felett; a sértett fél azonban feltétlen bocsánatkérését követelt, a mit Fényes megtagadott. Persze, hogy nem maradhatott el a lovagias reparáció. Vasárnap métköztek meg az ellenfelek a honvéd laktanya vivőtermében; Fényes segédei *Kovács* Sándor gyógyszerész és dr. *Krausz* Zsigmond ügyvéd voltak, orvosa dr. *Gerber* Károly, *Saxlehner* pedig dr. *Farkas* László egyetemi tanár. Miután a békés kiegyenlítés nem sikerült, *Kovács* visszalépett s helyét *Mikovics* honvéd főhadnagy foglalta el. A párbaj *Saxlehner* súlyos megsebesüléssel végződött. Arcán, karján és mellén kapott erős vágásokat, a melyeket dr. *Farkas* tanár varrt be s a sebesültet Budapestre szállította. Most már a lovagias szigorú paragrafusai szerint szent a béke.

— **Halálozás.** Isztimérről írják lapunknak, hogy *Özv. Angeli Mártonné* rátóti lakos csöóri birtokos a napokban fiainak látogatására Isztimérré ment s ott szívszélhűdés következtében meghalt. Az elhunytat holnap délután temetik el az isztiméri családi sírtoltba.

— **Kérelem.** Az 1902. év küszöbén, megbízásomból folyólag, kötelességemnek ismerem azon igazítottelt kartársakat, kik az »Eötvös alap« és »Tanítók Háza«-val szemben elvállalt kötelességeiknek eddigelé még nem tettek eleget s 1901. évi tagdíjakkal s részesjegyük járulékaival hátralékban vannak, tiszteletteljesen felkérni, sziveskedjenek azokat további élszámolás végett hozzám alulírotthoz (Székesfejvárvár, Sas-utca 4. sz.) beküldeni. Tanítótestületünk tagjai az »Eötvös alap« és »Tanítók Háza« ügyét minden időben s alkalommal oly buzgógn karolták fel, hogy e tekintetben nemcsak a legszebb példával jártak elől, hanem szerencsésen elérték azt, hogy ezen áldásos intézmények jótéteményeiben évről-évre érdemleges módon részesülnek is. Kelt Székesfejvárvárt, 1901. dec. 15-én. *Csesznek János*, mint a helyi Eötvös alap pénztárosa.

— **A sülyedő hajó.** Ez a sülyedő hajó ami édes hazánk. A kormányának a törvényhozás elé terjesztett jelentése szerint 1899-ben Magyarországban nem kevesebb, mint 499.000 birtokváltozás történt, mi 1891-hez viszonyítva 105.000-nyi szaporodást jelent. Ha ezt a szaporodást kilenc évre elosztjuk, akkor évenként körülbelül 11—12.000 gazdát cserélt birtok jut egy évre. A miniszter maga arról panaszkodott, hogy a végrehajtás által történő birtokváltoztatások száma emelkedik. Most egy új jelentés fekszik előttünk. Az amit legutóbb terjesztettek a törvényhozás elé. E jelentés 1900-ról számol be. Az évek változnak, a baj azonban öregbül. Mult esztendőben 514.000 birtok cserélt gazdát, tehát egy évre 15.000-rel több esik, mint két év előtt. A szaporodás meghaladja azt az átlagot, melyet fenntebb a XIX. század utolsó tizedére nézve kiszámítottunk. Aki látni akar, ebből láthat eleget és könnyen kikalkulálhatja magának, hová jutunk, ha változás nem következik be. Érdekes, hogy a gazdát változtató birtokok számának növekedésével szemben, ezek értéke apad. 1899-ben volt 800.4 millió korona, most pedig már csak 750.9 millió. Ez már 1897 óta észlelhető s alighanem a földbirtok csökkenő értékében leli magyarázatát. Még egy, a hivatalos felfogás szerint a fentitél is aggasztóbb jelenségre, az ingatlanok fokozódó megterhelésére kell rámutatnunk. 1900-ban az ingatlanoknak telegkönyvi terhei 678.4 millió koronára emelkedtek, ellenben a megszünt terhek összege csak 344.2 millió, úgy hogy az új teher 329.2 millió korona. Mérsékletül a statisztikai hivatal hozzá teszi, hogy nem minden megszünt régi terhet törölnek s ezért nagy a szaporodás. Ez kétségteljesül igaz, de nem kevésbé bizonyos az is, hogy nem minden van betáblázva, amelynek kamatát a földjövedelméből kell fedezni. A hajó tehát csakugyan sülyed s ezen a tényen nem változtat az, hogy a fensőbb régiókban még mindig vidám élet van. Bizonyos, hogy az emelkedő ár még nem borított el mindent, de a kormányosoknak és azoknak, akik a hajóért felelősek, kellene, hogy végül még a tobzódo kezeket is a hajó megmentésének nagy munkájára koncentrálják. Terezzvárosi demokrácia, Falk- és egyéb jubileumok nesze, a merkantilizmus sikerei, mily néma csöndnek adnak majd helyet, ha az eddigi politika csödjeként beáll az ország fenyegető csödjé. Horánszky siessen az új tehermentesítéssel, mert ugyan elkésik vele.

— **Karácsony-ünnepély.** A székesfejvári iparos ifjak önképzőköre f. hó 25-én a kör helyiségében saját pénztára javára karácsony-ünnepélyt rendez a következő műsorral: 1. Karácsonykor (költemény), írta Szabó Endre, szavalja *Kokály* Etuska k. a. 2. Mámorosban (monolog), előadja *Lengyel* Sándor. 3. Számadás (költemény), szavalja: *Zarnóczai* Károly. 4. Szenvedő hölgy (költemény), írta Tóth Kálmán, szavalja *Bader* Juliska k. a. 5. Gárdemárok, felolvassa *Csipek* Gyula okl. tan. 6. Hypnotizmus (párjelenet), írta *Gabányi* Árpád, előadják *Bader* Juliska k. a. és *Jakab* Ferenc. 7. Az orr (vig monolog), írta *Peterdi* Sándor, előadja *Knittelhoffer*, *Ferenc*. 8. Asszony szeretnék lenni (monolog), írta *Tewrevk*

István, előadja Kokály Etuska k. a. 9. Egy ideges ember (monolog), írta Gábornyi Árpád, előadja Antal István. 10. Couplék, éneklő Wailer Zsigmond. A karácsonyfára szánt, névre szóló ajándékok e hó 25-én d. u. 3 óráig a körhelyiségbe küldendők.

— **Bugyogó és a politika.** Ugyebár csodálkozol nyájas olvasó, ha ezt a két nevet egymás mellett olvasod? Bugyogó és politika? hol van itt a logika?

Pedig a mai világban olyan világot élünk, hogy még az ilyen is megtörténhetik.

Előlről kezdjük:

Hire járt, hogy a telivér liberalizmus gúzsba óhajítja kötni a papokat a politikai választások tartamára. Nem szabad majd nekik politizálniok. Erre mi azt mondtuk: Megtehetik, hiszen kezükbe az erő és hatalom. Bajt csinálnak, de célt nehezen érnek vele.

A mint azonban látszik, a napkeleti daliák nehezen fogják megérni azt a gyönyörűséget, hogy a törvényhozás ilyen fura rendszabályokat alkosson. Komoly forrásból értesülünk, hogy maguk a liberálisok is úgy gondolkoznak, miszerint ez már mégis csak nagyon sok volna a jóból, a sok pedig a jóból is megárt.

Van azonban itt Fejérvártot egy újságíró, a ki fenekestül liberálisnak vallja magát, és roppant hangon kívánja, szinte belezúgja a nagy világ fülébe, Besztercétől egész Erdélyig, hogy igenis a papokat meg kell rendszabályozni. Őt nem, ő beszélhet, igazthat, mondhat bolondokat, hazudhatik, rágalmazhat mindenkit, — de az más! — ő liberális. Ő igaztatta fel otromba pizskolódásával a fejérvári ellenzéket, a melyért aztán alkalmas ellenjelöltet kerestek és kaptak, a kivel szemben a kormánypárt kiküzdötte ugyan a győzelmet, de most szídjaa az ügyetlen pártfogóját. Ő igaztatta fel a peticionálókat, hogy most semmi argumentum nem tudja őket meghajlítani, pedig mindenki látja, hogy Zichy Jenő grófot is kedveli mindenki, meg a békét is. Mégis egy ily elszabadult elmének mindez szabad, hanem a papokat meg kell rendszabályozni, mert azt ő úgy akarja.

Ugy mondják, hogy különös nagy okai vannak rá. A választáskor ott kőborgott az ellenpárt táborában, a kiket gyalázott és mocskolt mindig és azok véletlenül fel találták fordítani, hogy nem profilál nézte a haragos eget. Egy kicsit meg is hentergették, a zászlóhegyével megpizskálgatták, sőt — halld meg liberális világ a szörnyűséget — a bugyogóját is fölhastották. Ne ez oly szörnyűség, hogy ezt a világnak meg kell bosszulni. Ez vért kíván, papvért és pappecsnyét, vagy ha mást nem, legalább is ne szabadjon ezért a választásnál a papoknaknak másokkal szóba állani. Mert tetszik tudni, az ő eseténél egy pap is szóban forgott, azt merte neki mondani, hogy menjen másfelé, ne izgassa az ellenzéket jelenlétével. Ezt tehát meg kell bosszulni. (Ő ugyan tenyegette azt a hecckáplánt akkor, hogy így és úgy meg fogja tenni ellene a törvényes lépéseket és legalább is becsukatja, de hát mindeddig nem láttuk egy fikarnyi eredményét sem. Ugy tudjuk, az illetékes hatóság utána nézett a dolognak, de be kellett látnia, hogy az igaztató fanatikus hecckáplánok csak a romlásnak indult, hajdan erős bugyogó tulajdonosának gyanusan igaztató agyvelejében termettek meg.) A tépett bugyogót magasra emeli a liberálisok ideális zászlónyelére és követeli, hogy a »nemzet nyugalma érdekében« (nemzet és bugyogó!) »szükséges megvédeni az egyház tekintélyét a fiatal hecckáplánok ellen.« Elszakadt a bugyogó, tehát »a papok zászlónyelekkkel és pálinkával igaztának.« Megtépedött a bugyogó, tehát

»a papok berugatják az embereket, elbutítják és pálinkával igaztják.« Oda a bugyogó, tehát »a papok Krisztus tanai helyett gyűlölködést, lelki igék helyett politikai pizskolódásokat hallatnak, a szeretet malszítja helyett a szenvedélyek izzó tüzeit akarják felkelteni.« Tudja nagyon jól, hogy a volt ráczalmási káplánnak nincs része a Günsberg Mór meggyilkoltatásában, bebizonyítottuk, hogy hazudott, rágalmozott mindig, mikor azt állította, sőt maga az ügyész is, mikor vizsgálatot indított, szintén bebizonyította, hogy a káplán ártatlan a pizskos rágalmak özönével szemben, de hát ez neki sifli, mert még mindig ezt írja: »az egyik tisztelendő káplán urnak itt Fejérmegyében, mint tudjuk, még egy hullá is akadt a horgára: a meggyilkolt Günsberg Mór zsidó holtteteme. Az a tisztelendő ur azóta e diszhalász címet is viseli és lelkületéhez méltóan, büszke is e címére.« Persze ilyeneket mondani alap nélkül, tisztán egyéni ellenszemből, ez nem igazítás, de hát mégis szabad és megengedett, mert oda a bugyogó!

Hát így erült bele a rossz bugyogó a magas politikába. És tudd meg világ, hogy ez a legtüneményesebb logika!

— **A városi színházra,** illetve a jövő évi szüniidényre négyen adtak be pályázatot: a ma lejárt határidő alatt, és pedig: Micsey Kálmán Nagybányáról, Kunhegyi Miklós Beszterczébányáról, Berki Ferenc Békésről, Deák Péter Zomborból. Halmay nem reflektál a színházra, valószínűleg visszavonul.

— **Meghívó.** A »Fejérmegyei és székesfejérvári méhészet-egylet« f. évi december hó 19-én d. e. 11 órakor Székesfejérvártot a Vörösmartykór helyiségében közgyűlést tart, melyre a tagokat és érdeklődőket ez uton is tisztelettel meghívja, az elnökség.

— **A Magyar Néplap** című heti népujság szerkesztőt változtatott. Buday Aladár, a kinek nevét a kath. újság irodalom olvasói már évek óta ismerik, átvette a lap szerkesztőségét és tulajdonjogát, a mi a lapnak csak előnyeire válhatik. Szerkesztőség és kiadó hivatal Budapestben a Szent István társulat palotájában (VIII. Szentkirályi-utca 28/b) van és a lap a Stephaneum ki-tűnő nyomdájában készül.

— **Áthelyezés.** Gadits György kir. főmérnök a miskolci államépítészeti hivatalhoz helyezettett át.

— **Öngyilkossági kisérlet.** Hova-tova az öngyilkosság egészen divatos betegség lesz. Nemcsak életunt öregek emelik önmaguk ellen a gyilkos fegyvert, már gyermekek is el akarják maguktól dobni az életet. F. hó 11-én Pracsler György fűllei tanító Pál nevű fia röpített golyót a fejébe. A fiut beszállították a helybeli Szent György kórházba, a hol a koponyacsontban fennakadt golyót már eltávolították s az öngyilkosjelölt 10-12 nap mulva egészségesen távozhatik a kórházból.

— **Magyar virtus.** Szentgyörgyi István lovasberényi lakos f. hó 13-án lakodalomban volt s midőn az esti órákban a lakodalmas háztól távozott, régi ellenfele Pap János lovasberényi lakos megleste s egy hatalmas doronggal úgy vágta fejbe, hogy menten összeesett. Súlyos testi sértés büntette miatt tétettet ellene feljelentés. — A nyékiek is gondoskodtak arról, hogy ne feledje el őket a világ. F. hó 14-én Nagy István pázmándi lakos K. Nyéken járt s Freud Samu korcsmajában időzött, alig tette azonban ki a lábát, Zsetneyi József nyéki lakos rátámadott, egy követ agyba-főbe vagdalta, úgy hogy Nagy fején és orrán súlyosan megsebesült. — Szabó József pátkai illetőségű, Csala pusztai béres a kollegájával különbözött össze s annyira mentek a szóvitában, hogy dorongra került a dolog.

Szabó húzta a rövidebbet, súlyos sebével beszállították tegnap a helybeli Szent-György kórházba.

— **Kimutatás** a székesfejérvári jótékony nőegylet által a szegénysorsu iskolás gyermekeknek kiosztott éli ruházatok költségeire a jótévkök által nyújtott kegyes adományokról. Báró Fiáth Pál és neje 20 kor. Szögényi Marich Julia, Szuborics Jenő, Kar Józsefné, Zurna Károlyné, özv. Felmayer Károlyné, özv. Felmayer Istvánné, Keszler Árpádné, Ditrich Szilárdné 10-10 kor. Károly János, Mayer Károly, Komáromy Károly, Kuti Márton, Krencz Ignác, K. Horváth István 6-6 kor. Wertheim Árminné, özv. Say Józsefné, Zicziek rendháza 5-5 kor. Karl Istvánné, özv. Madaras Lipótné, özv. Braun Alajosné, dr. Kuti Józsefné, Deutsch Ignácné, Lázár Gizella, özv. Mann Józsefné 4-4 kor. Tamás Vilmos, Reichard Mórné, Schmidt Károlyné, Göbel János Györgyné, Almásy Jánosné, Schwarzbach Mórné 3-3 kor. Gebhardt Ignácné, Vörös Szilárdné. Havranek Józsefné, Tóth Aladárné, Reinitz Lipótné, Lichtneckert Antalné, dr. Lauschmann Gyuláné, Számmer Imréné, dr. Eisenbarth Károlyné, Hübner Károlyné, ifj. Eisenbarth Agostonné, özv. Flits Miklósné, Vajmár Ferencné, Klöckner Józsefné, Grunböckné, Grunböck Anna, Hettyey Ferencné, Pisky Lászlóné, dr. Bierbauer Viktorné, Roszberger Károlyné, Schlesinger Gyuláné, Pethő Miksáné, ifj. Weisz Jakabné, Gebhardt Bódogné, Töltényi Antalné, dr. Prensach Lipótné, özv. Eisenbarth Ferencné, dr. Csöppenczy Mihályné, Lövinger Mórné, Emhecht Józsefné, Lakatos Károlyné, dr. Saára Gyuláné, Havranek Jánosné, Kégl Koller Kornéliá, Szepesi Gézané, Birkl Jánosné, Pfinn Józsefné, Pfinn Istvánné, özv. Eitz Jánosné, Kiss Ignácné, dr. Huszár Adolfné, Schlammadinger Gyuláné, Plossek Ferencné, Zanathy Zsigáné, dr. Ráday Lajosné, Diaballa Györgyné, dr. Fiáth Györgyné, Balogh Lukácsné, Kégl Károlyné, ifj. Tóth Béláné, Rosty Mária, Kovács Ignácné, Say Istvánné, Gánóczky Flórisné, özv. Éder Józsefné, Lakatos nővérek, Nedeczky Alojzia, Burchard Rezsóné, Tóth Béláné, Imrich Viktorné, Balassa Bálintné, Madarassy Istvánné, Fittler Béláné, Bereczky Miksáné, Heinrich Aranka, dr. Szabady Józsefné, Brestyánszky Karolin, Kövessy Istvánné, Farkasdy Dezsóné, özv. Hahn Jakabné, dr. Lóvy Károlyné, dr. Dubovszky Károlyné, özv. Leéb Ferencné, Pellet Gáborné, dr. Révy Ferencné, Takácsi Nagy Józsefné, Csóka Árpádné, Spitkó Lajosné, dr. Schlammadinger Jenőné, Emmert Heinrichné, Schlammadinger Alajosné, Molnár Béláné, özv. Udvardy Jánosné, Lukács Lajosné, Pollaschek Albinné, Kenessey Gyuláné, özv. Schnetzer Jánosné, Aujedzsky Adolfné, Salamon Vincéné, dr. Palánszky Miklósné, Weichinger Sándorné, Schnetzer Sándorné, özv. Schiffer Imréné, Schakicné, özv. Viczenty Pálné, dr. Fanta Adolfné, dr. Varga Zsigmondné, Kaltnecker Mártonné, Hamvassy Tihamérné, Nagy Ignácné, Gerő Jakabné, dr. Szigethy Lajosné, özv. Say Rudolfné, Havranek Antalné, özv. Kaszel Hugóné, Hermann Edéné, Say Ferencné, Szabó Elemérné, Sárközy Imréné, Pick Ignácné, Pénzes Imréné, Flaskár Józsefné, Huszár Agostonné, Zákics Miklósné, Reé Istvánné, özv. dr. Pichler Józsefné, Weber Károlyné, Kovács Szögényi Róza, Barnai Ignácné, Námessy Mariska 2-2 kor. Czolner Vincéné, Deutsch Dávidné, Pápai Nándorné, Grünfeld J. Neumannné, Macskásy Róza, özv. Mattesz Ferencné, dr. Pláner Béláné, Destek Adolfné, Winkler Vilmosné, Hoffmann Gyuláné, dr. Hercz Oszkárné, Breuer Adolfné, özv. Cossini Theofilné, Bierbauer Mari, Exner Gyözöné, özv. Schmolli Györgyné, Sándorné Bárándy Jolán, Hatyuffy Dezső, Korniss Boldizsárné, Havranek Lajo-né, Vitzlinger Alajosné, Bernáth Pálné, Rötting nővérek, Keller Károlyné, özv. Say Ferencné, Forintos Gyuláné, Farkas Antalné, Hollyné, Bartalné, dr. Károlyffy Nándorné, Keresztes Zsigmondné, Kunos Gyuláné, Fabricins, Tuszkau Mórné, Réthy Ferencné, Singer Árminné, Gáspár Károlyné, Tóth Gézané, Závodnik Sándorné, dr. Steiner Jakóné, Báró Jenőné, Wünsch Mária, Deutsch Antalné, Matlekovicsné, Sárkány Ferencné, Kovács Ferencné, Simon Sándorné 1-1 kor. N. N., N. N. 40-40 fill. Összesen 435 kor. 80 fill. A szegény gyermekek nemesszivü jótévköknek hálás köszönetét nyilvánítja kegyes adományukért. A *jótékony nőegylet választmányja.*

— **Elveszett** A Magyar Király szállodától a Kigyó- és Bognár-utcákon át elveszett egy fekete selyemborítékú imakönyv. Ezüst Mária-kép van rajta és zsinórral van átkötve. Minthogy a tulajdonosra nézve, mint kedves emlék, drága azon könyvecské — a becsületes megtaláló kérik, hogy sziveskedjék az elveszítőnek visszaszolgáltatni, a kinek címét kiadóhivatalunkban tudhatja meg. A megtaláló jutalomban részesül.

— **Szlávik Zsigmond** diszműkereskedő karácsonyi, ujévi s egyéb alkalmi ajándéktárgjaira felhívjuk a közönség figyelmét. Tetemesen leszállított árak.

SZÍNHÁZ.

1901. december 14.

A *viceadmírális*. Operett. Szép muzsika, rossz zenekar; jól sikerült előadás, kevés számú közönség. *Kovács Sándort*, aki betegsége után ma lépett fel először, rokonszenvesen fogadták; az elismerés és bizalom demonstrációja volt ez a régi, kedves ismerős iránt. A legtisztább zenei hatást *Szalóczy* (Sybilina) *Dulich* (Serafina) és *Ferenzy* (Puntó) keltezték a bájos dallamu terzettel. *Kalmár* (Villeneuve) is jól volt disponálva; szépen érvényesítette kellemes tenorját *Huckstüdt* (Gilda) meglehetősen énekel, csak a felsőbb régekben ne lavirozott volna oly gyanus bizonytalansággal.

1901. december 15. Délután.

Orfeusz a pokolban. Offenbach ur operettje. Telt ház mulatott a bohókás darab fonáságain. Délutáni előadás lévén, Dercsényi Juliskának is szabad volt énekelnie; meg is tapsolták amidőn — amiért abban hagyta.

1901. december 15. Este.

Télen. Eredeti is, pályanyertes is, népszimű is, dalok, táncok is vannak benne, de ez mind Hekuba. Mit is nézzünk azon, hogyan él a magyar ember; hogy vidag, hogy busul, hogy szeret, milyen a lelke, hiszen mi is magyarok vagyunk, vagy mi? A *Szigligeti és Társai* cég bizonyára nem nekünk líferálja a szebbnél szebb eredeti magyar darabokat. Aminthogy mi jó magyarok, ösztönt intresszalódunk a gentlemanek és ladyk, az equilibristák és chansonettek, a Kraxellhuberek és Kádi nénik, a bajazzók és tarantellisták, a pierrók és pierrettek stb. iránt, a magyar sziművek nyilván eme hölgyek és urak számára íródtak. Ez a reciprocitás. Népszimű, bundaszag fidonc! Te becsületes, együgyű magyar nép, te meg csak szánts-vev tovább, követválasztások táján még parolázunk is veled, az adófizetés terminusáról valahogy meg ne feledkezzél, mindenképpől azonban cucilista ne légy, mert az nekünk kellemetlen. A te szegényes életmódod, a te nótáid — már megbocsáss — nem elégitik ki a mi finomult művészi igényeinket. Elmúltak már a szép idők, amikor a hazafiasság érzelm volt és nem cégér; tudod is te, mi az a művelt kozmopolitizmus. Tudnál-e csepűt rágni, kardot nyelni, trikóba öltözni és fin de siècle chansonokat csicseregni? Nem? No lásd! Mindaz, ami benned nincs meg, e'kkől most a magyarnak!

A *Télen* c. népszimű a második ilyenmű darab az eddigi ciklusban és mégis kevesen nézték végig. *Halmayné* (Katalin) igazán lekötölte a közönséget, hogy oly igaz bensőséggel, oly tökélylyel játszotta el a szerepét, mint ahogy a társulatban senki sem lett volna képes. Már csak azért is megérdemelte volna az előadás a telt házat mert *Halmayné* és *Ferenzy* (Miklós) népsziműben játszottak. *Déry*, *Dulich*, *Kalmár* kitűnően alakítottak; a többi is igen jó volt és így igazán élvezetes estét köszönhetünk nekik.

1901. december 16.

Az árva fiú és a londoni koldusok. Regényes szimű. Mérsékeltlen leszállított számú közönség nézte végig a darabot, a minimumig mérsékelt tetszés mellett; ez is csak *Dulichot* (Smike), *Déryt* (Miklós) és *Lányit* (Madrén) illette meg. Kiclégitő alakitást mutattak még *Halmay* (a gróf) *Igmándi* (Prospektus), *Havas* (John) és *Árnyay* (Ralph) aki ma kivételesen igen jól megállta a helyét. Szf!

F. *Lányi Irma* holnapi jutalomjátéka máris érdekesnek ígérkezik. Azt hisszük igen szép közönséget fogunk látni a nézőtérén.

Pályázati felhívás.

A szejérvári ipartestületi betegsegélyező-pénztár igazgatósága a lemondás folytán megüresedett szejérvári ipartestületi betegsegélyező-pénztár orvosi állásra ezennel pályázatot hirdet, mely orvosi állásra Székesfejérvár szab. város területén működésre jogosított orvosok kivétel nélkül pályázhatnak.

Az évi tiszteletdíj 600 korona, mely negyedévi utólagos részletekben fog kifizettni.

A pályázati kérvények a szejérvári ipartestület iktatójába 1901. évi december hó 28-ig bezárólag a hivatalos órák alatt és pedig vasárnap és ünnepnapokon d. e. 9—11-ig, hétköznapokon pedig d. u. 5—7 óráig adandók be.

Az igazgatóság a pályázati kérvények felett 1901. évi december hó 29-én d. e. 10 órakor tartandó igazgatósági ülésen fog határozni.

A megválasztott orvos orvosi működését s a megbetegedett pénztári tagok gyógykezelés alá vételét 1902. évi január 1-én tartozik megkezdeni.

Pályázni kívánók a szerződési feltételeket az ipartestület iktató hivatalában a fentebb kitett hivatalos órák alatt megtekinthetik és pályázati kérvényükben tartoznak kijelenteni, hogy a szerződési feltételeket ismerik, s megválasztásuk esetére elfogadják s magukra kötelezőknek elismerik.

Kelt Székesfejérvárott a székesfejérvári ipartestületi betegsegélyező-pénztár igazgatóságának 1901. évi december hó 15-én tartott üléséből.

Schlamadinger Alajos s. k.,
az ipartestületi betegsegélyező-pénztár elnöke.
Kronhoffer Antal s. k.,
titkár.

Pontos kiszolgálás. Vegyünk Osztálysorsjegyet. $\frac{1}{8}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{1}{2}$ $\frac{1}{1}$ K. 4.— 8.— 16.— 32.— Húzás december 18 és 19-én. Mészáros Miklós m. kir. szab. osztály sorsjegy főurudájából. Bpest, VIII. József-körút 22/24. Megrendelés és a pénz megküldése postautalványon. Pontos kiszolgálás.

KÜLÖNÖS FIGYELEMRE MÉLTÓ!

Bélelt bőr keztük párja 88 kr. 1 frt. 40
1 frt. 50 1 frt. 80

Valódi szarvasbőr keztük párja 80 kr.
1 frt. 40 1 frt. 80 2 frt.

Tiszta gyapju női blousok frt. 2.50.

Batizst aujour szélű zsebkendők dtja frt. 1.80 2.— 2.40.

Tiszta gyapju és Trico alsó szoknya drbjá 2.50.

Flanell alsó szoknya drbjá frt. 1 20

Férfi és fiu loden szemmer és zörme sapkák minden árban.

Szörme colick és muffok migden árban.

Remek választék legújabb „NAPPA“ fasonu nyakkendőkben tiszta selyemből 1 korona.

Valódi angol kemény kalapok, Borsalino olasz gyártmányu puha kalapok, Pichler féle loden kalapok.

Mindennemű uri és női divatcikket meglepő olcsó árakon karácsonyi és ujévi alkalmi tárgyakul ajánl

Knazovitzky Béla

kalap, czipó, uri és női divatáru üzlete Székesfejérvár, Nádor-utca.

Szőlőoltványok

szokványminőségben
A legkiválóbb 42 hor-és esemegfajokban fajtisztán, teljes jótállással.

É l ő k e r i t é s

Üledtschia esemeték és mazvak
Uradalomnak, közöseknek három évi tartozásra is adatik.
Óriás törtés, igen gyorsan fejlődő növényminőség. Es az egyedül, melyből oly értékes kivétel szerethető pár és alatt rendkívül csekély kiadással, melyen renhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatóhatnak át. Minden rendelkezéshez rajzközi ellátási és kezelési utasítás mellékeltek. Ezer esemetei elég 200 méterre — Ára 6 forint.

Diócsemeték Óriási jövedelmet biztosító voltánál fogva, ennek lenyésző részét számos gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Szines fénynyomatai főarjegyek irányon és bérmentve küldetik minden rendelési közzelteség nélkül. Az árjegyzéken kívül még egy olyan könyvet kap ezek, ki azt címére ügyen és bérmentre küldetni kéri, mely nincsen az a ház, vagy család a hol annak tartalmát hasznára ne fordítandék, városon, falun, puszán, gazdag vagy szegény családánál egyaránt. Így még azoknak is igen érdekesben áll, kik rendelni semmit nem akarnak, mert benne számos oly kizárólag foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek. Üzem.

Érmelléki első szőlőoltvány-telep Nagy-Kágya u. p. Székelyhid.

FRANK BALÁZS

kutmester (1. Öreg-utca 5. sz.)

Elfogad kut-furást, ásást, szivattyu-javitást, vízvezeték és fürdő-berendezéseket. Minden e szakba vágó munkát jutányosan és pontosan végez.

Hirdetések

a »FEJÉRMEGYEI NAPLÓ«
részére
jutányos áron vétetnek fel.